

เทศน์เช้า วันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๖๐

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะเนาะ ว่าเป็นธรรมะๆ ธรรมะไว้แจกทอฟฟี่ แจกน้ำตาลแบบเค็ๆ เค็ๆ มัน
ได้ธรรมะ มันอม มันหวานนะ แต่ของเรา ธรรมะ หวานเป็นลม ขมเป็นยา หวานเป็นลม ขมเป็นยานะ

หวาน อาหารที่มันไม่มีคุณค่ากับร่างกาย อาหารที่มีคุณค่ากับร่างกาย อาหารธรรมชาติไง อาหาร
ห้องที่ อาหารพื้นถิ่น มันไม่มีพิษไม่มีภัยต่อร่างกาย

นี่ก็เหมือนกัน ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
บอกธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าคือเหมือนน้ำฝน จิตสันทิ รสชาติจิตสันทิ แต่ให้ผลดี
ต่อร่างกายไง

แต่ของเราเวลาให้ธรรมะๆ ธรรมะคืออะไร คือความตื่นเต้น ความตื่นเต้นเราก้ไปวัดไปวา กัน
ไง ไปดูความตื่นเต้น เขาก้จัดฉากให้ดูใจ ยิ่งแสงเลเซอร์ขึ้นไปเลย นู่นนะ อวดารนู่นนะ โอ้โฮ! ตื่นเต้น
แต่ไม่ได้คิดถึงหัวใจของเราเลย

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันอยู่ที่นี้ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัม
พุทธเจ้าย้อนกลับมา ย้อนกลับมาที่ใจของคน ใจของคน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสธรรม
อยู่โคนต้นโพธิ์นั้น เทศนาว่าการตั้งแต่ทวดา อินทร์ พรหม เทศนาว่าการได้หมด เพราะอะไร เพราะ
จิตดวงนี้มันสำคัญนัก

จิตดวงนี้เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ ถ้าจิตดวงนี้เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ พันธุกรรมของจิต
พันธุกรรมของจิตมันได้ตัดแต่งมา พระโพธิสัตว์ๆ ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย กว่าจะเป็นพระ
โพธิสัตว์เสียสละมามากมายมหาศาล มา ๑๐ชาติสุดท้าย เสียสละมานั้นนะ ทานบารมี ศีลบารมี เนกขัมม
บารมี ความสร้างสมบุญญาธิการอย่างนั้นมานั้นถึงเกิดบารมี เกิดบารมีคือเกิดอำนาจวาสนาหัวใจ ใจ อาพา
รดาบส อุทกดาบสรับประกันเลย “มีความรู้เหมือนเรา มีปัญญาเหมือนเรา”

ถ้าพวกเรา ถ้าอาจารย์ยกตูดนะ โอ้โฮ! ไปแล้ว เจ้าชายสิทธัตถะไม่เอา เพราะอะไร เพราะในใจ
ของตมมันยังมีความทุกข์ความยากอยู่ ถ้ามีความทุกข์ความยากอยู่ นี่คนถ้ามีอำนาจวาสนาบารมีอย่างนี้
ถ้ามีอำนาจวาสนาบารมี ไม่เชื่อใครง่ายๆ ใจ ถ้าเชื่อสิ่งใดต้องมีเหตุมีผลใจ ถ้าเชื่ออะไรง่ายๆ เขาก็จึง
จุมกนะสิ ธรรมะให้จุมกใช้ใหม่

ธรรมะไม่ให้จุมก ธรรมะเป็นปัจจัยตัดตั้ง สันทิฏฐิโก ธรรมะต้องรู้โดยเฉพาะตน

เวลาพระสารีบุตรบอกไม่เชื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่เชื่อองค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า เขาไปฟ้ององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถามว่า สารีบุตร เธอพูดอย่างนั้นจริงๆ หรือ

จริงครับ

ทำไมถึงเป็นความจริงล่ะ

**อ้าว! ก็ปัจจัยตัดตั้ง สันทิฏฐิโกในใจอันนี้ ความจริงในใจอันนี้ เวลาวิถีของจิต เวลาบรรค
ญาณมันเกิดในใจดวงนี้ มันประจักษ์ ในใจของเรา มันเกิดสัจจะความจริงของเรา มันต้องบอกใคร
ต้องให้ใครรับประกัน ต้องให้ใครยืนยัน มันเป็นความจริงๆ อันนี้**

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก เออ! ใช่ เธอพูดถูก

แต่พระสารีบุตรเคารพมาก เวลาเคารพองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาพระอัสสชิเป็น
ผู้ที่เปิดตาพระสารีบุตรนะ ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ พระสารีบุตรมีดวงตาเห็นธรรม เวลาบรรลุเป็น
พระอรหันต์ขึ้นมาอำนาจวาสนา เพราะอะไร เพราะเวลาพระสารีบุตรมีโรคประจำตัว เวลาโรค
ประจำตัว เวลาโรคท้องร่วง โรคท้องร่วงขึ้นมา พระโมคคัลลานะไปเยี่ยม พระโมคคัลลานะไปเยี่ยมว่า
เป็นอะไร

ป่วย

เวลาปกติมันมีอะไรเป็นยา

บอกว่า ต้องมีข้าวยา

ข้าวยาคูมันสมานแผลในกระเพาะไง พระโมกคัลลณะก็คลใจเทวดา เทวดาก็คลใจคฤหัสถ์ คฤหัสถ์ เข้าขึ้นมา ข้าวยาคูมาถวายพระสารีบุตร

พระสารีบุตรไม่ฉันทะ มันทุจริต มันไม่ได้มาด้วยความสะอาดบริสุทธิ์ มันไม่ใช่เจตนาของเขา ไปคลใจเขาให้เขาคิด ให้เขาคิดให้เขามา นี่พูดถึงว่าเวลาพระสารีบุตรท่านเข้มงวดในตัวของท่าน เวลาท่านระลึกถึงพระอัสสชิ พระอัสสชิอยู่ที่ศทางใด เวลาท่านจะจำวัด ท่านเอาศิระะไปทางนั้น

แม้แต่พระอัสสชิ พระสารีบุตรยังเคารพบูชาขนาดนั้น แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีพระคุณมากกว่าพระอัสสชิ ทำไมพระสารีบุตรทำไมไม่เคารพองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เคารพมหาศาล ถ้าไม่มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม ธรรมะไม่มีหรือ

เวลาครูบาอาจารย์เราท่านบรรดษรรณ ท่านกราบแล้วกราบเล่า กราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ว่ามันลึกลับมหัศจรรย์ ถ้าไม่มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้รู้ก่อนขึ้นมา ใครมันจะรู้ก่อนสิ่งนี้ขึ้นมา

แม้แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมก็เป็นบุญเป็นคุณของเรามาหาศาลขนาดนั้นแล้ว แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้สั่งผู้สอน เป็นผู้คอยชี้แนะ ทำไมพระสารีบุตรจะไม่ระลึกถึงบุญคุณอันนั้น มันนึกถึงบุญคุณอันนั้นมหาศาลเลย ด้วยความเคารพด้วยความบูชาเลย แต่ปัจจุบัน สันติปฏิญ โภ สมบัติของเรานั้นเป็นของเรา ธรรมะมันอหังการอย่างนี้ ธรรมะมันจริงจังอย่างนี้ มันจริงจังถ้ามันอยู่ในหัวใจของใครมันก็เป็นของหัวใจดวงนั้นนะ มันมีคุณค่ากับใจดวงนั้นนะ ไม่อย่างนั้นมันจะเป็นอิสรภาพหรือ ภราดรภาพหรือ ไม่อย่างนั้นมันจะนิพพานได้อย่างไร ไม่อย่างนั้นมันจะพ้นจากการเกาะเกี่ยวกับสิ่งใดได้อย่างไร มันพ้นหมดเลย เป็นอิสระหมด แต่กว่าที่มันจะเป็นอิสระนี้ไง แต่กว่าที่จะเป็นอิสระ ที่เรามาวัดมาวากัน เราก็มาค้นคว้าอย่างนี้

สิ่งที่มีค่าๆ มีค่าที่หัวใจนี้ละ หัวใจนี้ถ้ามันมีศรัทธามีความเชื่อ คำว่า “มีศรัทธามีความเชื่อ” นี้เวลานะ เวลาคนมาภาวนาบอกว่า “หนูมีवासนาหรือไม่ หนูมีवासนาหรือไม่”

หลวงตาท่านพูดไว้อย่างนี้ละ ถ้าคนไม่มีอำนาจवासนาจะไม่มานับถือพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนาสอนให้เราขวนขวาย ให้เรากระทำของเราเอง ศาสนาอื่นเขาขอให้อ่อนนออน ให้แต่พระเจ้าเขาจะเป็นคนพยากรณ์ เราต้องอ่อนนออน ต้องไปขอ

ความดีความชั่วของเราต้องให้คนอื่นบอกใช้ใหม่ ความดีความชั่วของเรา สุขทุกข์ของเรา ต้องให้คนอื่นประกันใช้ใหม่ สุขทุกข์ในใจของเรามันเป็นของเราใช้ใหม่ พระพุทธศาสนาสอนลงที่นี้ ใจ ถึงปฏิเสธหมดใจ ปฏิเสธทุกๆ พระเจ้า พระเจ้าไม่เกี่ยว อยู่ที่หัวใจเราทั้งนั้น เพราะอะไร เพราะเวลา หัวใจเราทำคุณงามความดี เวลาเรามีคุณงามความดีของเรา สร้างบุญกุศลของเรา เราเป็นพระเจ้าเสียเอง ไปเกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม นี่ก็พระเจ้า พระเจ้ามันก็อยู่ในวิญญูะนี้แหละ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงปฏิเสธหมดใจ ปฏิเสธแล้วไม่มีอะไรเป็นที่พึ่งแล้ว ก็มีพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์เป็นที่พึ่ง คือ ไม่มีสิ่งเคารพบูชาสิ่งใดเป็นที่พึ่ง ไม่มีที่พึ่ง

มีพระพุทธ พระพุทธคือองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา พระธรรมคือ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ตรัสรู้ธรรมขึ้นมา พระสงฆ์ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติขึ้นมา มีดวงตาเห็นธรรมอันนั้น มีดวงตาเห็นธรรมอันนั้น เวลาถือ นี่ไง เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์ ธรรมจักๆ พระอัญญาโกณฑัญญะมีดวงตาเห็นธรรมๆ

นี่ไง เวลาฟังเทศน์ๆ เราฟังเทศน์ก็เพื่อเกิดปัญญาของเรา นี่ไง ปัญญาของเรา เราประพฤติ ปฏิบัติขึ้นมา เรามีความรู้ขนาดไหน ถ้าความรู้ขนาดไหน เวลาครูบาอาจารย์ท่านเทศนาว่าการมา เวลา หลวงปู่มั่นท่านเทศน์ ลูกศิษย์ลูกหาฟังอยู่เต็มวัดเต็มวา คุณติ หลวงตาท่านอธิบาย เห็นไหม

เวลาผู้ที่ฝึกหัดใหม่ ผู้ที่ฝึกหัดใหม่ก็พยายามทำความเข้าใจเข้ามา ถ้าใจมันสงบระงับมาได้ ผู้ที่มีวิฤทธิภาวะเป็นโสดาบัน เป็นสกิทาคามี เป็นอนาคามี คนที่กำลังพัฒนาหัวใจขึ้นไป พอฟังเทศน์อย่าง นั้น เวลาหลวงปู่มั่นท่านเทศนาว่าการก็เป็นขั้นเป็นตอนๆ ขึ้นไป เพียงแต่จิตเราอยู่ตรงไหน จิตของเรา มีวิฤทธิภาวะมากน้อยแค่ไหน ถ้าจิตเรามีวิฤทธิภาวะขนาดนี้ เราพยายามจะพัฒนาขึ้นไป เราคอยฟังๆ แล้ว มันเป็นจริงๆ นะ เป็นจริงๆ ในใจของเรา

เราทำสิ่งใดมา ถ้ามันเป็นปัจจัยจัดตั้ง เรารู้ได้ขนาดไหน เรารู้ได้ขนาดนั้นนะ แต่สิ่งที่เรายัง ไม่รู้มันก็ยังไม่รู้ใช้ใหม่ แต่สิ่งที่ไม่รู้มันก็ต้องพัฒนาขึ้นไป พัฒนาขึ้นไปด้วยตัวเองก็พัฒนาขึ้นไป ได้ยาก แต่ถ้ามีคนคอยบอกๆ เราก็พัฒนาอยู่แล้ว แล้วมีคนคอยจูง จิตที่สูงกว่าชักนำจิตที่ต่ำกว่า ขึ้นมา พยายามชักนำขึ้นมา พยายามชักนำเรา เราก็ขวนขวายของเราขึ้นไป ถ้ามันขึ้นไป เวลาฟัง

ธรรมๆ ฟังธรรมอย่างนี้ไง มันต้องพัฒนาอย่างนี้ไง ถ้าพัฒนาอย่างนี้มันจะเป็นประโยชน์กับเรา
ประโยชน์กับใจดวงนี้ๆ

นี่ไง เวลาบอกว่าปฏิเสธทุกๆ อย่าง ปฏิเสธหมด แต่เชื่อทำได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว การกระทำๆ
กรรมดีกรรมชั่วไง บอกว่าเป็นเรื่องของกรรมๆ เราก็บอกพวกเราทำแต่กรรมชั่วมานะ ไม่มีกรรมดี
เลยหรือ

บอกกรรมก็คือกรรม กรรมดีกรรมชั่ว ถ้าเป็นเรื่องของกรรม การกระทำมาแล้ว การกระทำ
แล้วเราปฏิเสธไม่ได้หรอก เราทำสิ่งใดก็แล้วแต่ ผลมันต้องมีทั้งนั้นนะ ผลต้องมี ธรรมทั้งหลายมาแต่
เหตุ มันมีเหตุ มันต้องมีปัจจัย มันมีเหตุของมันนะ เพียงแต่ว่าพอมันมีเหตุมาแล้วนะ สิ่งที่มีมันคิดพลาด
มานะ เราก็ขออภัยกันไง

นี่ไง เราย่อมระงับด้วยการไม่จองเวรนะ เพราะขณะนั้นมันมีความประมาทของเรา
สติสัมปชัญญะเราไม่สมบูรณ์ ถ้าเราได้ทำสิ่งใดพลั้งผลออกไป ขออภัยต่อกัน เราย่อมระงับด้วยการไม่
จองเวร ให้อภัยที่ได้รับผลกระทบ เราก็ให้อภัยต่อเขา นีริยวินัย ผู้ที่ให้อภัย การให้อภัยมันให้อภัยได้ยาก
จิตใจของคนมีแต่คนพาล คนพาลคนต่ำซำมีแต่การประหัตประหารกัน มีแต่ทำลายกัน แต่ของเรา
จิตใจเราได้พัฒนาขึ้นมาแล้ว เราก็โดนกระทบกระเทือนมาเหมือนกัน แต่เขาสำนึกได้ เขาขออภัย
จิตใจเราให้อภัย การให้อภัย จิตใจมันพัฒนาขึ้นไง

ถ้าจิตใจมันไม่พัฒนาขึ้น เราให้อภัยเขาได้ไหม มันเจ็บแค้น มันจะเอาคืน แต่ถ้าจิตใจเรา
พัฒนาขึ้นแล้วนะ สาธุ คนสำนึกผิดได้ เขาสำนึกของเขา เขาระลึกถึงความผิดของเขา เขาขออภัย นี่ไง เราย่อม
ระงับด้วยการไม่จองเวร เราให้อภัยเขา แล้วถ้าเขาให้อภัยแล้วมันเป็นสันดานของคน สันดานของ
คนเขาเคยทำผิดกับเรา เราให้อภัยแล้วเขาจะไปทำผิดกับคนอื่นอีกเป็นสันดานของเขา นี่กรรม เขาทำ
กรรมของเขา กรรมมันจะให้ผลกับเขาไปเอง เราให้อภัยกับเขาไปแล้วเขายังสำนึกเฉพาะโทษมันจะ
มาถึงไง แล้วพอไปทำมันก็ทำของเขาอีกไง เพราะใจมันยังไม่พัฒนาไง แต่ใจเราพัฒนาแล้ว เราให้อภัย
เขาๆ

เราย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร เราไม่จองเวรจองกรรมใครทั้งสิ้น แล้วเราก็ย้อนกลับมาที่
เรา เวลาย้อนกลับมาที่เรา เรามาระลึกถึง ระลึกถึงที่เราทำความผิดพลาดมา เวลาภาวนาไปนะ คนที่

ภาวนาจะใช้ปัญญาอบรมสมาธิ มันจะเห็นเลย มันพยายามจะรักษาจิตของเรา พอรักษาจิตของเรา
ทำไมจิตเราเป็นแบบนี้ ทำไมมันคิดอย่างนี้ พอคิดอย่างนี้มันคิดมาเพราะเหตุใด มันสาวไป เราเคยคิดอย่าง
นี้ เคยทำอย่างนี้ มันไปแล้วนะ แล้วเสียใจนะ

คนที่ภาวนาๆ ไป เพราะการภาวนามันจะรั้งหัวใจของตน หัวใจของตนมันหมักหมมอะไรไว้
ในใจ มันจะไปลบไปล้างทิ้งนั่นนะ ถ้ามันลบล้าง การลบล้างมันก็ไปลบล้างความผิดพลาดของเรา คิด
แล้วคอดกนะ เราไม่น่าทำเลย เราไม่น่าทำเลย แต่ทำมาแล้ว ถ้าทำมาแล้วมันก็แก้ไขสิ่งใดไม่ได้ เราแก้ไขก็
แก้ไขในปัจจุบันนี้ ถ้าแก้ไขปัจจุบันนี้ เราก็ฝึกหัดภาวนาที่นี้ ถ้าฝึกหัดภาวนาที่นี้ มันจะพัฒนาขึ้นเป็น
ชั้นเป็นตอนขึ้นไป

แล้วพัฒนาเป็นชั้นเป็นตอนขึ้นไป ใครพัฒนา มันพัฒนาที่ไหน เวลาบวชเป็นพระมีแต่
ชราภาพไปทั้งนั้นนะ ไม่เห็นมันหนุ่มแน่นขึ้นมาเลย มีแต่แก่ชราภาพไป แต่หัวใจมันพัฒนา มัน
พัฒนาจากหัวใจของมัน หัวใจมันพัฒนาขึ้นมา มันมีศีล มันมีสมาธิ มันมีปัญญาของมัน

เวลาปัญญามันเกิดขึ้น เวลาครูบาอาจารย์ของเรา ครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรมๆ นะ เวลาท่าน
เดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนาทั้งวันทั้งคืน ๗ วัน ๗ คืน ทั้งปีทั้งชาติ ทั้งปีทั้งชาติ องค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังเดินจงกรมอยู่ ยังภาวนาอยู่ วิหาร
ธรรมๆ

เวลาเราก็อยากได้ธรรม อยากได้คุณงามความดี อยากให้มีความสุข แล้วความสุขขึ้นมา เวลา
พระอรหันต์ขึ้นมา ท่านยังภาวนาของท่านอยู่ ภาวนาเพื่ออะไร ท่านฆ่ากิเลสอีกหรือ มีกิเลสอะไรให้ฆ่า
อีก ถ้ามีกิเลสแสดงว่าไม่ใช่พระอรหันต์ ถ้าเป็นพระอรหันต์คือหมดกิเลส หมดกิเลส ทำไมท่านภาวนาของ
ท่านอยู่

นั่นละวิหารธรรมของท่าน ท่านมีความสุขของท่าน อยู่ในธรรมๆ ถ้าอยู่ในธรรม เดินจงกรม
นั่งสมาธิภาวนาก็ดูแลหัวใจของตน นี่ไง นี่พูดถึงผู้ที่พ้นกิเลสไปแล้ว ท่านยังดูแลรักษาธาตุขันธ์
ของท่านเพื่ออยู่สะดวกอยู่สบาย เพื่ออยู่สะดวกอยู่สบายนะ เพื่อรอวาระสุดท้าย ไร วาระสุดท้าย สอ
ปาทีเสสนิพพาน เศษส่วน เศษที่ทิ้ง นี่ไง เวลาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านจะนิพพานของท่าน
ลาวัณฐะ ลาที่ วัณฐะ พอที่ จบแล้ว ลาวัณฐะ เวลาลาวัณฐะ

แต่ของเรานั้นไม่ใช่ ของเราอาลัยอาวรณ์ ไม่ใช่ลา อาลัยอาวรณ์คือผูกพัน ผูกพัน คิดถึง เอ๊ะ!
เราจะไปอย่างไร เราจะมาอย่างไร เราผูกพันใจ นี่ขันธมาร มันเป็นมาร มันเป็นเวรเป็นกรรม มันไม่ใช่
วิหารธรรม

วิหารธรรมของเขาไปด้วยความเพราะมันแจ่มแจ้งในหัวใจอยู่แล้ว มันแจ่มแจ้งอยู่แล้ว
มันไปโดยความสุข ความสงบ ความระงับ เพราะพอกันทีใจ เราไม่ใช่คนโง่ ไม่ใช่คนโง่ คนไม่รู้ ถึง
ได้มาเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ นี่มันฉลาดแจ่มแจ้ง มันแจ่มแจ้งในหัวใจนะ พอกันที นี่ใจ ถึงที่
พอแล้ว มันไม่มาอีกแล้ว แล้วไม่มาอีกแล้ว แล้วไปไหนล่ะ นี่ใจ ไปไหน ก็ผลของมันใจ อรูป
ธรรมๆ ใจ

แต่ของเรอาลัยอาวรณ์ ยึดมั่นถือมั่น แล้วเราจะไปไหน จะมาอย่างไร จะเป็นอย่างไร ใจ ถ้ามา
อย่างไร เป็นอย่างไร นี่ผลของวัฏฏะๆ ผลของวัฏฏะ เวียนว่ายตายเกิดคือผลของวัฏฏะ แล้วผู้ใดมีการ
กระทำ พระพุทธศาสนา ผลออกจากวัฏฏะๆ วัฏฏะ ออกไป ออกให้พ้นไป แล้วไม่พ้นไปมันก็เวียน
ว่ายตายเกิดอยู่นี่ ที่เรามาประพฤติปฏิบัติกัน ฟังธรรมๆ เพื่อตอกย้ำตรงนี้ใจ ตอกย้ำหัวใจให้เรา

**พระพุทธศาสนาปฏิบัติเศษพระเจ้าทั้งหมด แต่พระพุทธศาสนา องค์สมเด็จพระสัมมาสัม
พุทธเจ้ากราบธรรม**

เวลาเราทำวัตร เรากกราบพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีพระ
ชนมชีพอยู่ ท่านก็ทำวัตรนะ ท่านก็สวดมนต์ ท่านก็ลงปาฏิโมกข์ เวลาลงปาฏิโมกข์ เริ่มต้นองค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ที่สวดปาฏิโมกข์เอง แล้วสุดท้ายแล้วนะ มีอยู่คราวหนึ่งองค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าจะสวดปาฏิโมกข์ พระนั่งเต็มเลย สุดท้ายแล้วท่านก็นั่งร่วมอยู่นั้นนะ จนพระอานนท์
ก็อาราธนา ท่านก็เฉย ถึงยามค่ำก็ยังเฉย สุดท้ายท่านบอกท่านไม่แสดงปาฏิโมกข์หรอก ถ้าแสดงปาฏิ
โมกข์ไปจะมีพระศิระะแตกเป็น ๗ เลี้ยง

พระโมคคัลลานะ พระสารีบุตร ท่านกำหนดจิตดูเลย พระอนุรุทธะ เพราะว่าท่านมีฤทธิ์มาก
สุดท้ายแล้วท่านก็ไปจับพระออกจากสังฆกรรมนั้นไป แล้วก็กลับมารายงานองค์สมเด็จพระสัมมาสัม
พุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ขอเชิญแสดงปาฏิโมกข์เถิด บัดนี้สงฆ์บริสุทธิ์แล้ว

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสะท้อนใจมากนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงบอก
ว่า ตั้งแต่บัดนี้ไป เราจะไม่แสดงปาฏิโมกข์อีกแล้ว ให้ภิกษุแสดงกันเองไป เราถึงมีพระสาวกปาฏิโมกข์
ต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบันนี้ไง ถ้าท่านแสดงไป ภิกษุของคัมภีร์จะสับสนเป็น ๗ เสียง คือเขาไม่เป็น
พระโดยสมบูรณ์ เขามีโทษในตัวเขา เขาจะลงอุโบสถไม่ได้ไง นี่พูดถึงถ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ
เจ้าเป็นผู้แสดงเอง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้แสดงปาฏิโมกข์เองเริ่มต้น แล้วต่อมาๆ ถึง
ให้พระแสดงต่อเนื่องมาๆ

นี่ไง เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบอะไร นี่ไง ปฏิเสธพระเจ้าไปทั้งหมด แล้วเรา
กราบอะไร ปฏิเสธทั้งหมดแล้วเราสวดมนต์อะไร

เวลาเราสวดมนต์สวดพร สรรเสริญพุทธคุณ สรรเสริญถึงคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า เราสวดมนต์สวดพร สวดถึงนั่น อะไรเป็นคนสวด พุทธะคือหัวใจเป็นผู้สวด หัวใจ
เราเป็นผู้ได้ อำนาจวาสนาบาปมีเกิดที่นี้ ถ้าหัวใจมันพัฒนาขึ้น มนต์ดีของมัน เราทำเพื่อหัวใจของเรา
ทั้งนั้นนะ เวลาทำเพื่อหัวใจ เวลาใครทำความสงบของใจได้ นั่นละตัวตนของตน ถ้าจิตมันวิปัสสนา
ขึ้นมา มันเป็นปัญญาขึ้นมา เรายังมหัสจรรย์ในพระพุทธศาสนา มันมีมรรคมีผล

ศาสนาไหนไม่มีมรรค ศาสนานั้นไม่มีผลหรอก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดกับสุภทั
ทะไว้แล้ว ลัทธิไหนไม่มีมรรค คือไม่มีการกระทำในหัวใจ ไม่มีศีล สมาธิ ปัญญาในหัวใจ ไม่มีธรรมจักร
อันนี้ มันเกิดผลขึ้นมาไม่ได้ อ่อนวอนใครก็ไม่ได้ ใครจะอุ้มชูเชิดชูอย่างไรก็ไม่

แต่เวลาเป็นจริงๆ เป็นจริงเพราะเราทำเอง เป็นจริงๆ เพราะเป็นที่หัวใจนี้ หัวใจนี้มันเกิด
ขึ้นมา หัวใจใดมีมรรค หัวใจนั้นก็มผล หัวใจใครมีการกระทำ หัวใจนั้นก็มผลการศึกษาปฏิบัติ นี่เป็นความ
จริงของเราในพระพุทธศาสนาไง นี่ไง คนที่ไม่มีอำนาจวาสนาถึงไม่นับถือพระพุทธศาสนา คนที่ไม่มี
อำนาจวาสนาไม่มีโอกาสได้ประพฤติปฏิบัติ

คนที่ประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ถ้ามันไม่เป็นความจริงของเรา เราก็พัฒนาของเรา เราก็
พยายามของเรา ฝืนทนของเรา การกระทำของเรา เพราะมันไม่มีสิ่งใดมีคุณค่าไปกว่านี้

เวลาคนทำงานๆ ผู้บริหารเขาเป็นผู้บริหารจัดการองค์กรนั้น นี่ก็เหมือนกัน ชีวิตของเรา เราเป็นผู้บริหารหัวใจของเรา เราจะเชิดชูหัวใจของเรา เราจะทำหัวใจของเรา เราจะสร้างสมบัติของเรา เราเป็นชาวพุทธ เราจะมีพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์กลางหัวใจนี้ เอวัง